

Vaststelling van een nieuwe Beginselenwet voor de
kinderbescherming en daarmee verbandhoudende
wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET

Nr. 15

9

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDER-
LANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is nieuwe regelen te stellen omtrent de tenuitvoerlegging van maatregelen en straffen, welke ingevolge de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht en van het Burgerlijk Wetboek kunnen worden getroffen ten opzichte van en opgelegd aan jeugdige personen, en te dien einde de Wet van 12 Februari 1901 (*Stb.* 64) te vervangen door een nieuwe Beginselenwet voor de kinderbescherming en het Burgerlijk Wetboek te wijzigen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De navolgende bepalingen worden vastgesteld, welke kunnen worden aangehaald als Beginselenwet voor de kinderbescherming:

TITEL I

Algemene bepalingen

Artikel 1. Deze wet verstaat onder „Onze Minister”: Onze Minister van Justitie.

Artikel 2. 1. Er is een college van advies, genaamd College van Advies voor de Kinderbescherming, dat Onze Minister van raad dient over vraagstukken van algemeen beleid met betrekking tot de aan Onze Minister opgedragen uitvoering van de wettelijke bepalingen omtrent jeugdige personen. Het college verricht voor het overige de werkzaamheden, welke hem bij algemene maatregel van bestuur worden opgedragen.

2. Het college bestaat uit ten minste elf leden. De leden worden door Ons benoemd en ontslagen. Wij wijzen uit hun midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter aan.

3. Het college vergadert zo dikwijls zijn voorzitter of Onze Minister dit nodig acht.

4. Wij behouden Ons voor nadere regelen omtrent de benoeming en het ontslag van de leden van het college en zijn werkwijze te stellen.

TITEL II

Particuliere instellingen

Artikel 3. 1. De rechtspersoonlijkheid bezittende verenigingen, stichtingen en instellingen van weldadigheid, aan wie de rechter krachtens artikel 396 van het Burgerlijk Wetboek de voogdij over minderjarigen kan opdragen, moeten:

a. haar zetel in Nederland hebben;

b. blijkens haar statuten of reglementen zich duurzame verzorging van minderjarigen ten doel stellen;

c. blijkens schriftelijke, door Onze Minister aanvaarde, verklaring van haar bestuur zich onderwerpen aan bij algemene

maatregel van bestuur te stellen voorwaarden betreffende het aan de instelling verbonden personeel, de inrichting van de administratie, het toezicht op de minderjarigen, hun geestelijke en lichamelijke gezondheid, hun opleiding en hun plaatsing in pleeggezinnen, inrichtingen en tehuizen.

2. Het toezicht op de naleving der voorwaarden berust bij Onze Minister, die daarin wordt bijgestaan door de raden voor de kinderbescherming.

Artikel 4. 1. Aan een in Nederland gevestigde, rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging, stichting of instelling van weldadigheid, welke zich het verlenen van leiding en bijstand aan patroons en gezinsvoogden, het verlenen van hulp en steun aan voorwaardelijk veroordeelde, invrijheidgestelde of ontslagen minderjarigen en de nazorg ten doel stelt, kan op haar verzoek of na haar bereidverklaring een opdracht daartoe worden gegeven, indien zij zich blijkens schriftelijke, door Onze Minister aanvaarde, verklaring van haar bestuur onderwerpt aan bij algemene maatregel van bestuur te stellen voorwaarden.

2. Deze voorwaarden betreffen het aan de instelling verbonden personeel, de wijze van leiding, bijstand en toezicht alsmede de inrichting van de administratie.

3. Het toezicht op de naleving der voorwaarden berust bij Onze Minister, die daarin wordt bijgestaan door de raden voor de kinderbescherming.

TITEL III

Particuliere inrichtingen en tehuizen

Artikel 5. 1. Minderjarigen, die staan onder voogdij van instellingen, bedoeld in artikel 3, of voorlopig aan de zorg van de raden voor de kinderbescherming zijn toevertrouwd, dan wel ter beschikking van de Regering of onder toezicht zijn gesteld, kunnen worden opgenomen in door Onze Minister goedgekeurde opvangtehuizen, observatiehuizen, inrichtingen voor opvoeding en inrichtingen voor afwijkende minderjarigen.

2. Ter verkrijging van de goedkeuring zal het bestuur van de rechtspersoon, die de inrichting of het tehuis exploiteert, schriftelijk verklaren zich te onderwerpen aan bij algemene maatregel van bestuur te stellen voorwaarden.

3. Onze Minister verleent geen goedkeuring dan na zich overtuigd te hebben, dat de inrichting of het tehuis aan de gestelde voorwaarden voldoet. Hij houdt bij de goedkeuring tevens rekening met het beschikbare en vermoedelijk benodigde aantal plaatsen in de categorie van inrichtingen en tehuizen, waartoe deze inrichting of dit tehuis behoort.

4. De voorwaarden betreffen, met inachtneming van het bepaalde bij de volgende artikelen, de staf, het aantal en de bekwaamheid van het personeel, de gebouwen, de grootte der afdelingen en groepen, de geestelijke en lichamelijke gezondheid der minderjarigen, hun aantal, geslacht, leeftijd, opleiding en verblijfsduur, het op hen te houden toezicht en de inrichting der administratie.

5. Het toezicht op de naleving der voorwaarden berust bij Onze Minister.

Artikel 6. 1. Opvangtehuizen zijn bestemd tot voorlopige opname van minderjarigen, die onverwijd moeten worden opgenomen en wier bestemming nog niet is bepaald.

2. De verblijfsduur is ten hoogste een maand.

Artikel 7. 1. Observatiehuizen zijn bestemd tot onderzoek naar de persoonlijkheid van minderjarigen, voor zover een dergelijk onderzoek niet buiten een inrichting kan plaats vinden.

2. De verblijfsduur is ten hoogste vijf maanden.

Artikel 8. Ten aanzien van inrichtingen voor opvoeding wordt bij algemene maatregel van bestuur een onderverdeling gegeven met het oog op de aard en de omvang der inrichtingen, de geestelijke en lichamelijke gesteldheid en de leeftijd der op te nemen minderjarigen, het onderwijs en de arbeid in of buiten de inrichting.

Artikel 9. 1. Inrichtingen voor afwijkende minderjarigen zijn bestemd tot verpleging van zeer moeilijk opvoedbare, sociaal-onaangepaste minderjarigen, wier behandeling in een inrichting voor opvoeding niet mogelijk is.

2. Aldaar kunnen worden opgenomen minderjarigen, aan wie de maatregel, bedoeld in artikel 77h, onder a 2°, van het Wetboek van Strafrecht is opgelegd.

TITEL IV

Subsidie en vergoeding van kosten aan particuliere instellingen, inrichtingen en tehuizen

Artikel 10. 1. Instellingen, bedoeld in artikel 3, kunnen op schriftelijk verzoek van het bestuur volgens bij algemene maatregel van bestuur te stellen regelen een subsidie ontvangen in de kosten ten behoeve van onder hun voogdij gestelde minderjarigen:

a. indien de instelling tot voogd over de minderjarige is benoemd tijdens het leven van ten minste een zijner ouders of, wanneer het een onwettig kind betreft, tijdens het leven van zijn moeder;

b. indien de benoeming van de instelling tot voogd over de minderjarige te eniger tijd tijdens het leven van een zijner ouders of, wanneer het een onwettig kind betreft, tijdens het leven van zijn moeder is voorafgegaan door rechterlijke benoeming van een ander dan de ouders, onderscheidenlijk de moeder, tot voogd over de minderjarige of door een voorlopige toevertrouwing van de minderjarige aan de raad voor de kinderbescherming, tenzij na die benoeming of toevertrouwing het gezag over de minderjarige door een der ouders, onderscheidenlijk de moeder, is uitgeoefend.

c. indien de benoeming van de instelling tot voogd over de minderjarige te eniger tijd na het overlijden van zijn ouders of, wanneer het een onwettig kind betreft, na het overlijden van zijn moeder is voorafgegaan door een ontzetting van de voogdij over de minderjarige.

2. Ook kunnen zij een subsidie ontvangen in de kosten van personeel en administratie.

3. In de gevallen, bedoeld in artikel 26, kunnen zij op schriftelijk verzoek van het bestuur een vergoeding van kosten ontvangen.

Artikel 11. De rechtspersoon, die een inrichting of tehuis als bedoeld in Titel III exploiteert, kan op schriftelijk verzoek van het bestuur een vergoeding van kosten ontvangen ten behoeve van daarin opgenomen minderjarigen, die onder toezicht zijn gesteld, voorlopig aan de zorg van de raad voor de kinderbescherming zijn toevertrouwd of ingevolge bepalingen van het Wetboek van Strafrecht of van het Wetboek van Strafvordering zijn geplaatst.

Artikel 12. 1. Voor de toepassing van de twee voorgaande artikelen worden onder kosten verstaan de door de instelling, de inrichting of het tehuis gemaakte kosten, voor zover deze door Onze Minister zijn goedgekeurd.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kan ten aanzien van de verschillende categorieën van inrichtingen en tehuizen en ten aanzien van pleeggezinnen worden bepaald, dat de kosten tot een daarbij aangegeven maximum voor vergoeding of subsidie in aanmerking kunnen komen.

3. Bij de bepaling van het bedrag van de subsidie of vergoeding worden de bijdragen van ouders, het eigen inkomen van de minderjarige en hetgeen ingevolge enige wettelijke bepaling ten behoeve van de minderjarige wordt uitgekeerd, in rekening gebracht.

Artikel 13. 1. Onze Minister kan op bij algemene maatregel van bestuur te stellen voorwaarden een subsidie verlenen in de bouwkosten van inrichtingen en tehuizen, bedoeld in Titel III, welke uitsluitend of in belangrijke mate zijn bestemd

tot opnemng van de in artikel 5, eerste lid, bedoelde minderjarigen.

2. Onder bouwkosten zijn begrepen kosten van aankoop van terreinen of gebouwen, alsmede kosten van eerste inrichting.

3. Tot zekerheid voor het nakomen der gestelde voorwaarden verstrekt het bestuur van de inrichting of het tehuis een hypotheek ten behoeve van de Staat.

Artikel 14. Instellingen, bedoeld in artikel 4, kunnen op schriftelijk verzoek van het bestuur volgens bij algemene maatregel van bestuur te stellen regelen een subsidie ontvangen in de kosten van personeel, administratie en opleiding van leden, voor zover deze kosten door Onze Minister zijn goedgekeurd.

TITEL V

Rijksinrichtingen

Artikel 15. 1. De rijksinrichtingen worden onderscheiden in observatiehuizen, inrichtingen voor bijzondere tucht, inrichtingen voor opvoeding en inrichtingen voor afwijkende minderjarigen.

2. Onze Minister bepaalt het aantal, de plaats, de naam en met inachtneming van de volgende artikelen de bestemming der onderscheidene inrichtingen.

Artikel 16. 1. De rijksobservatiehuizen zijn bestemd tot onderzoek naar de persoonlijkheid van minderjarigen, voor zover een dergelijk onderzoek niet buiten een inrichting kan plaats vinden.

2. De verblijfsduur is ten hoogste vijf maanden.

3. Onze Minister bepaalt, met inachtneming van de bestemming, welke minderjarigen aldaar kunnen worden opgenomen.

Artikel 17. 1. De inrichtingen voor bijzondere tucht zijn bestemd voor minderjarigen, die tijdelijk bijzondere tucht behoeven.

2. Aldaar worden slechts opgenomen minderjarigen aan wie een straf, bedoeld in artikel 77g, onder a 1° of 2°, van het Wetboek van Strafrecht is opgelegd of ten aanzien van wie de maatregel, bedoeld in artikel 372b, vijfde lid, van het Burgerlijk Wetboek, is getroffen.

3. Deze inrichtingen kunnen zijn gevestigd in een afzonderlijke afdeling van een rijksinrichting voor opvoeding.

Artikel 18. 1. De rijksinrichtingen voor opvoeding zijn bestemd tot opvoeding van ter beschikking van de Regering gestelde minderjarigen en van hen ten aanzien van wie de maatregel, bedoeld in artikel 372b van het Burgerlijk Wetboek, is getroffen, voor zover zij niet in inrichtingen, bedoeld in artikel 8, kunnen worden opgenomen of gehandhaafd.

2. Ook kunnen, volgens bij algemene maatregel van bestuur te stellen regelen, worden opgenomen minderjarigen, staande onder voogdij van instellingen, bedoeld in artikel 3.

Artikel 19. 1. De rijksinrichtingen voor afwijkende minderjarigen zijn bestemd tot verpleging van zeer moeilijk opvoedbare, sociaal-onaangepaste minderjarigen, voor zover zij niet in inrichtingen, bedoeld in artikel 9, kunnen worden opgenomen of gehandhaafd.

2. Aldaar kunnen worden opgenomen minderjarigen, aan wie een maatregel, bedoeld in artikel 77h, onder a 2° of 1°, van het Wetboek van Strafrecht is opgelegd, alsmede, naar bij algemene maatregel van bestuur te stellen regelen, minderjarigen, staande onder voogdij van instellingen, bedoeld in artikel 3.

3. Deze inrichtingen kunnen zijn gevestigd in een afzonderlijke afdeling van een rijksinrichting voor opvoeding.

Artikel 20. 1. Onder verantwoordelijkheid van Onze Minister berust de leiding van iedere rijksinrichting bij de directeur.

2. Voor iedere inrichting wordt een commissie van toezicht ingesteld.

3. De directeur en de overige ambtenaren, alsmede de leden der commissies van toezicht, worden door Onze Minister benoemd en ontslagen.

Artikel 21. In de rijksinrichtingen bestaat gelegenheid tot verblijf in groepen en tot verblijf in afzondering. Verblijf in groepen is regel.

Artikel 22. 1. Aan de in de rijksinrichtingen opgenomen minderjarigen wordt gelegenheid gegeven aan godsdienstoefeningen deel te nemen en godsdienstonderwijs te ontvangen.

2. Behoudens uitdrukkelijke vrijstelling nemen zij deel aan te hunnen behoeve gehouden godsdienstoefeningen en gegeven godsdienstonderwijs.

3. Zij worden in de gelegenheid gesteld persoonlijk contact met geestelijke verzorgers te onderhouden.

4. Met de wens van de minderjarige en van zijn ouders wordt rekening gehouden.

Artikel 23. 1. Aan de in de rijksinrichtingen opgenomen minderjarigen kan een zakgeld, alsmede een geldelijke beloning voor verrichte arbeid worden toegekend, een en ander volgens door Onze Minister te stellen regelen. Daarbij kan tevens worden bepaald, dat een deel van deze gelden onder bewaring blijft van de directeur, hetzij ter aanwending ten behoeve van de minderjarige tijdens zijn verblijf in de inrichting, hetzij ter uitkering, in eens of in termijnen, bij het einde van zijn verblijf aan hemzelf of zijn wettelijke vertegenwoordiger, dan wel, indien hij aansluitend op dit verblijf in een andere inrichting wordt opgenomen, aan de directeur van deze inrichting.

2. De uitkeringen zijn onvervreemdbaar en niet vatbaar voor beslag. Evenwel kunnen deze gelden door de directeur worden aangewend tot vergoeding van schade die de minderjarige tijdens zijn verblijf in de inrichting moedwillig of door achteloosheid aan het Rijk of aan derden mocht hebben toegebracht.

Artikel 24. 1. In de rijksinrichtingen kunnen door de directeur een of meer van de volgende straffen worden opgelegd:

- a. afzondering in een strafvertrek;
- b. het onthouden van voorrechten.

2. De onder a vermelde straf duurt ten hoogste vier dagen voor hen, die de leeftijd van veertien jaar niet bereikt hebben, en ten hoogste veertien dagen voor de overigen.

3. Van de opgelegde straffen wordt aantekening gehouden.

Artikel 25. In geval van ernstige ziekte kunnen de in de rijksinrichtingen opgenomen minderjarigen naar een ziekenhuis worden overgebracht en aldaar tijdelijk op kosten van het Rijk worden verpleegd.

TITEL VI

Tenuitvoerlegging van de maatregelen van terbeschikkingstelling van de Regering en plaatsing in een inrichting voor afwijkende minderjarigen

Artikel 26. 1. In geval van terbeschikkingstelling van de Regering als bedoeld in artikel 77h, onder a 1° of van plaatsing in een inrichting voor afwijkende minderjarigen als bedoeld in artikel 77h, onder a 2°, van het Wetboek van Strafrecht, draagt Onze Minister de opvoeding en verzorging onderscheidenlijk de behandeling van de minderjarige op haar verzoek of na haar bereidverklaring op aan een instelling, bedoeld in artikel 3, of doet de minderjarige opnemen in een rijksinrichting.

2. Onze Minister kan zijn beslissing te allen tijde wijzigen.

Artikel 27. 1. Bij zijn beslissing ingevolge het eerste lid van het voorgaande artikel let Onze Minister op de godsdienstige gezindheid van de minderjarige en van het gezin,

waartoe deze behoort, alsmede op het advies van de rechter, die het vonnis uitsprak, en de wens van degene, die het gezag uitoefent.

2. Onze Minister beslist niet dan na de raad voor de kindbescherming omtrent de wijze van tenuitvoerlegging te hebben gehoord.

Artikel 28. 1. Onze Minister kan te allen tijde beslissen, dat de terbeschikkingstelling van de Regering of de plaatsing in een inrichting voor afwijkende minderjarigen voorwaardelijk of onvoorwaardelijk wordt beëindigd. Hij wint het advies in van de raad voor de kindbescherming.

2. Het voorwaardelijk ontslag kan worden ingetrokken of geschorst, wanneer de minderjarige de gestelde voorwaarden overtreedt, zich op andere wijze misdraagt of het belang van de minderjarige zulks bepaaldelijk vordert.

3. Met het toezicht op de naleving der voorwaarden is de raad voor de kindbescherming belast.

TITEL VII

Tenuitvoerlegging van het arrest

Artikel 29. De straf van arrest wordt naar bij algemene maatregel van bestuur te stellen regelen ten uitvoer gelegd in inrichtingen, bedoeld in de artikelen 6 en 8, welke op verzoek van het bestuur door Onze Minister tot dit doel zijn goedgekeurd en welke over de mogelijkheid van afzondering beschikken, in inrichtingen voor bijzondere tucht of ter plaatse, door de kinderrechter aangewezen.

TITEL VIII

Kosten

Artikel 30. 1. De kosten van de straffen van arrest en plaatsing in een inrichting voor bijzondere tucht komen ten laste van de Staat.

2. De kosten van de ingevolge het Wetboek van Strafrecht opgelegde maatregelen komen ten laste van de ouders of — voor zover dezen onvermogen of overleden zijn — ten laste van de minderjarige; voor zover ook de minderjarige onvermogen is, komen zij ten laste van de Staat.

3. De artikelen 461*b*, tweede lid, 468, 469*a*—472 van het Burgerlijk Wetboek zijn van overeenkomstige toepassing.

TITEL IX

Slotbepaling

Artikel 31. 1. Naar de beginselen van deze wet worden nadere regelen met betrekking tot de uitvoering daarvan vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur.

2. De krachtens deze wet aan particuliere instellingen, inrichtingen en tehuizen te stellen voorwaarden laten de geestelijke grondslag onverlet.

Artikel II

De Wet van 12 Februari 1901 (*Stb.* 64), houdende beginselen en voorschriften omtrent maatregelen ten opzichte van jeugdige personen, wordt ingetrokken.

Artikel III

In het Burgerlijk Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Artikel 98 wordt gelezen:

Een minderjarige, die ingevolge artikel 77*h*, onder *a* 1°, van het Wetboek van Strafrecht terbeschikking van de Regering is gesteld of ingevolge artikel 77*h*, onder *a* 2°, van dat wetboek in een inrichting voor afwijkende minderjarigen is geplaatst, behoeft — zolang deze maatregel niet onvoorwaardelijk is beëindigd — tot het aangaan van een huwelijk de toestemming van de minister van justitie.

2. De tweede volzin van artikel 110 wordt gelezen:

Voorts zal hij onderzoeken of de minderjarige onder toezicht gesteld of voorlopig aan de raad voor de kindbescherming toevertrouwd is dan wel aan de minderjarige voorwaardelijk de maatregel van terbeschikkingstelling van de Regering of van plaatsing in een inrichting voor afwijkende minderjarigen is opgelegd; blijkt zulks het geval, dan zal hij bij ondertoezichtstelling de kinderrechter en in de overige gevallen de raad voor de kindbescherming onverwijld van het voorgenomen huwelijk verwittigen.

3. Aan artikel 120, tweede lid, wordt een volzin toegevoegd, luidende:

Gelijke bevoegdheid heeft het openbaar ministerie met betrekking tot een minderjarige, aan wie voorwaardelijk de maatregel van terbeschikkingstelling van de Regering of plaatsing in een inrichting voor afwijkende minderjarigen is opgelegd.

4. In de tweede volzin van artikel 372*a* wordt in plaats van „drie” gelezen: twee.

5. In artikel 372*b* wordt het vijfde lid gelezen als volgt:

De termijn van opneming in een inrichting voor bijzondere tucht kan zes maanden niet overschrijden.

6. Het eerste lid van artikel 396 wordt gelezen:

De rechter kan — mits op haar verzoek of na haar bereidverklaring — de voorgedij opdragen aan een rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging, stichting of instelling van weldadigheid, die aan daartoe bij de Beginselenwet voor de kindbescherming gestelde eisen voldoet.

Artikel IV

De verschillende bepalingen van deze wet treden in werking op door Ons te bepalen tijdstippen.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,